

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että valtion erityisrahoitusyhtiön, Finnvera Oyj:n, mahdollisuuksia myöntää uusia luottoja ja takauksia lisättäisiin. Esityksessä ehdotetaan, että Finnvera Oyj:n myöntämien luottojen pääomaa saisi samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 3,2 miljardia euroa. Esityksellä korotettaisiin nykyisin voimassa ole-

vaa enimmäismäärää 600 000 000 eurolla. Esityksen tarkoituksena on turvata yritysten rahoituksen häiriötön jatkuminen sekä varautua rahoitusmarkkinoiden häiriöstä erityisesti pk-yrityksille aiheutuvaan rahoituksena saannin vaikeutumiseen.

Lakiehdotus on tarkoitettu tulevan voimaan vuoden 2009 alusta lukien.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetussa laissa (445/1998) säädetään valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetussa laissa (443/1998) tarkoitetun yhtiön, Finnvera Oyj:n, sellaisesta luotto-, takaus ja muusta rahoitustoiminnasta, jonka tavoitteena on erityisesti pienten ja keski suurten yritysten perustaminen, kehittäminen ja laajentaminen sekä niiden toimintaedellytysten parantaminen.

Valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain 8 §:ssä säädetään valtion sitoumuksista. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi antaa määräämillään ehdoilla valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) mukaiselle yhtiölle, Finnvera Oyj:lle, määräämillään ehdoilla sitoumuksia siitä, että valtio maksaa yhtiölle siirrettäväksi edelleen luotonsaajille vuosittain korkotukea, joka myönnetään suuruudeltaan alueellisesti porrastettuna (alueellinen korkotuki) tai maksaa korkotukea erikseen määritellyistä elinkeinopoliittisista syistä annettavista luotoista (erityiskorkotuki) taikka että valtio korvaa yhti-

ölle luotto- ja takaustappioita, joista säädetään lain 3 ja 4 §:ssä.

Lain 3 §:ssä säädetään yhtiön luottotoiminnasta ja lain 4 §:ssä yhtiön takaustoiminnasta.

Yhtiö voi lain 3 §:n mukaan antaa luottoja ja järjestää muuta rahoitusta. Yhtiö voi harjoittaa myös rahoitusleasing -toimintaa. Rahoitus voidaan myöntää ilman turvaavaa vakuutta. Lain 4 §:n mukaan yhtiö voi antaa takauksia luottojen tai vastuusitoumusten vakuudeksi. Takaus voidaan myöntää omavelkaisena takauksena, täytetakauksena tai muuna vastuusitoumuksena. Takauksiin liittyvän tappion vaaran vähentämiseksi voidaan edellyttää vakuuksia tai vakuusjärjestelyjä, joiden ei tarvitse olla turvaavia. Pykälän 2 momentissa säädetään takauksesta, joka voidaan antaa sellaisen luoton vakuudeksi, jonka luottolaitos myöntää kotimaisen pääomatavaratoimituksen rahoitusjärjestelyjä varten kotimaiselle toimittajalle tai tilaajalle.

Pykälän 3 momentin mukaan takaus voidaan antaa takausluoton, pääoman, koron ja luottoehtojen mukaisten muiden maksusuoritusten vakuudeksi sekä takausluoton tai vastuusitoumuksen vakuudeksi annettavan takauksen vastavakuudeksi. Takaus voi kattaa ta-

kausluotosta tai vastuusitoumuksesta aiheutuvan tappionvaaran kokonaisuudessaan tai osittain. Pykälän 4 momentin mukaan valtio vastaa yhtiön myöntämistä laissa tarkoitettuja takauksista.

Valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain 8 §:n 3 momentin mukaan yhtiön myöntämien luottojen pääomaa saa samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 2,6 miljardia euroa. Tämän luotto- ja takaustappiositoumusten piiriin kuuluvan luottojen ja takausten enimmäismäärän puitteissa työ- ja elinkeinoministeriö päättää vuosittain korkotuettomien luottojen ja takausten yhteisestä myöntämisvaltuudesta. Asiasta määrätään valtioneuvoston sitoumuksessa Finnvera Oyj:lle luotto- ja takaustappioiden osittaisesta korvaamisesta. Vuotta 2008 varten työ- ja elinkeinoministeriö on päättänyt, että korkotuettomia luottoja ja takauksia voidaan myöntää enintään 628 000 000 euroa. Lisäksi Finnvera Oyj:n omalla vastuulla voi olla luotto- ja takaustappiositoumuksen ulkopuolelle jääviä vastuita.

Enimmäismäärää on muutettu lain voimassaoloaikana yhden kerran vuonna 2005, jolloin määrää on korotettu 2,3 miljardista nykyiseen 2,6 miljardiin. Perusteena on ollut se, että korotuksella on haluttu varmistaa, että Finnvera Oyj on voinut myöntää luottoja ja takauksia vuosien 2006–2009 toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti ainakin vuoden 2008 loppuun saakka. Korotuksella on myös haluttu varmistaa yhtiön lähivuosien rahoituksen lisämyöntämistarpeet.

Lokakuun loppuun 2008 mennessä yhtiön myöntämien luottojen pääomaa on takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan yhteensä 2,3 miljardia euroa. Enimmäismäärästä on käytössä siten noin 88 prosenttia. Jo pelkästään yhtiön käsittelyssä olevien hankkeiden toteutumisesta seuraa, että myönnettyjen luottojen ja takausten määrä voi nousta lain sallimaan enimmäismäärään.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa määrää ei voida pitää enää riittävänä.

Rahoitusmarkkinoiden häiriöiden seurauksena pankkirahoituksen saatavuus on heikentynyt, sen maturiteetti on lyhentynyt ja pankkien luotosta perimät korot ovat nousseet. Seurauksena suomalaisten yritysten mahdol-

lisuudet saada rahoitusta markkinoilta ovat vaikeutuneet merkittävästi. Tämä koskee erityisesti kotimaassa toimivia pk-yrityksiä. Tällaisessa markkinatilanteessa julkisten toimijoiden rooli korostuu. Pankkien riskinottohalukkuuden pienentymisen seurauksena Finnvera Oyj:n rahoituksen merkitys kasvaa. Yhtiön rahoitustuotteiden kysyntä on ollut viime aikoina selvässä kasvussa. Yhtiölle osoitetut rahoitushakemukset ovat lisääntyneet vuoden 2008 tammikuun ja lokakuun välisenä aikana lähes 17 prosenttia. Finnvera Oyj:n rahoituksen avulla voidaan toteuttaa yritysten hankkeita, jotka muussa tapauksessa voisivat jäädä toteutumatta. Lisäksi pankkien vähentäessä riskinottoa ja osuutta hankkeiden rahoituksessa Finnevera Oyj:n rahoitusosuuden lisäämisellä hankkeissa voidaan turvata niiden riittävä rahoitus. Tämä korostuu erityisesti pk-yritysten osalta, joilla ei ole riittävästi vakuuksia.

Rahoituksen saamisen vaikeutuminen on jo havaittavissa, sillä yritykset ovat jo joutuneet siirtämään investointejaan tulevaisuuteen tai kokonaan luopumaan niistä toistaiseksi. Yritysrahoituksen arvioidaankin kohdentuvan aikaisempaa enemmän käyttöpääoman rahoitukseen, joten yritysten toiminnan kannalta Finnvera Oyj:n rahoituksen merkitys korostuu entisestään.

Esityksessä ehdotetaan, että enimmäismäärää korotettaisiin 600 miljoonalla eurolla siten, että yhtiön myöntämien luottojen pääomaa saisi samanaikaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 3,2 miljardia euroa. Tämä on välttämätöntä jo sen vuoksi, että valtion rahoituksen avulla voidaan turvata käsittelyssä olevien hankkeiden toteutuminen. Korotus on välttämätön myös sen vuoksi, että siten voidaan myös varautua rahoitusmarkkinoiden kriisistä yritystoiminnalle aiheutuvaan rahoituksen saannin edelleen vaikeutumiseen ja Finnvera Oyj:n rahoituksen kysynnän kasvuun.

Enimmäismäärän korotus liittyy keskeisesti rahoituskriisiin. Lähtökohtana on, että sen perusteella toteuttavat toimenpiteet ovat luonteeltaan määräaikaista. Sen vuoksi enimmäismäärän taso otetaan uudelleen tarkasteluun sen jälkeen, kun tilanne rahoitusmarkkinoilla on normalisoitunut.

2 Esityksen vaikutukset

Finnvera Oyj:n myöntämien luottojen takaisin maksamatta olevan pääoman ja voimassa olevien takausten pääoman enimmäismäärän korottamisella ei ole sellaiseen välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Korotuksen ottaminen käyttöön edellyttää, että työ- ja elinkeinoministeriö päättää vuosittain myöntämisvaltuudesta, joka enintään voidaan käyttää lainoihin ja takauksiin. Lain enimmäismäärän korottamisella pyritäänkin siihen, että ministeriö voisi sen nojalla joustavasti päättää taloudellisen tilanteen edellyttämästä myöntämisvaltuuden määrästä.

Finnvera Oyj:n vuosia 2009–2013 koskevan alustavan liiketoimintasuunnitelman mukaan kotimaan toiminnan rahoitus on kunkin vuonna suuruudeltaan arviolta 1,1–1,2 miljardia euroa. Tästä määrästä korkotuettojen lainojen ja takausten osuuden on arvioitu olevan vuosittain noin 630–680 miljoonaa euroa. Sen nojalla voidaan arvioida, että tarve korottaa vuosittaista myöntämisvaltuutta nykyiseen vuoden 2008 valtuuteen nähden on noin 50–130 miljoonaa euroa. Siten korkotuettojen lainojen ja takausten myöntämismäärät vuosina 2009–2011 olisivat noin 680–760 miljoonaa euroa vuosittain. Valtion menojen lisäys riippuu rahoituskannan lisäyksestä. Rahoituskannan kehitykseen vaikuttavat useat tekijät, kuten olemassa olevien vastuiden päättyminen, tappiokirjaukset, lyhennysten mahdolliset lykkäykset ja vastuuaikojen pidennykset sekä vuosittaiset myöntämismäärät ja rahoituksen voimassaoloaika.

Jos vuosittaiset myöntämismäärät kasvavat merkittävästi, tapahtuu vastaava kasvu myös rahoituskannassa. Rahoituksen kasvuun vaikuttavat kuitenkin myös suuret yksittäiset hankkeet, joiden toteutumisella on siten merkittävä vaikutus.

Voidaan arvioida, että jos myöntämismäärä kasvaa 50 miljoonaa euroa vuodessa, on myöntämismäärän kasvua vastaava menolisäys noin 2 miljoonaa euroa myönnettyjen luottojen ja takausten voimassaoloaikana. Jos vuosittainen myöntämismäärä kasvaisi 130 miljoonaan euroon, olisi vastaava menolisäys noin 5,3 miljoonaa euroa.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriossa. Esitys on laadittu yhteistyössä Finnvera Oyj:n kanssa. Esityksestä ei ole asian kiireellisyyden vuoksi ehditty pyytää lausuntoja.

4 Voimaantulo

Lakiehdotuksen esitetään tulevan voimaan vuoden 2009 alusta lukien. Lakiehdotuksen tarkoituksena on erityisrahoitusyhtiön toimenpitein vaikuttaa vakauttavasti yritysten rahoituksen saantiin. Sen vuoksi lakiehdotus tulisi saada voimaan jo vuoden vaihteessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Lakiehdotus

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä kesäkuuta 1998 valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) 8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 993/2005, seuraavasti:

8 §

Valtion sitoumukset

koitettujen luottojen pääomaa saa samankaltaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 3,2 miljardia euroa.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä tar-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä kesäkuuta 1998 valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta annetun lain (445/1998) 8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 993/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Valtion sitoumukset

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen pääomaa saa samanlaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 2,6 miljardia euroa.

Ehdotus

8 §

Valtion sitoumukset

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun sitoumuksen piiriin kuuluvaa 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen luottojen pääomaa saa samanlaisesti olla takaisin maksamatta ja takauksia pääomaltaan voimassa yhteensä enintään 3,2 miljardia euroa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20